אנגעפירט פון'ם לערער פארבאנד פון די אידישע וועלטלאכע שולן אין וויניפעג

פארשידענע פורימס ביי אידן

איר ווייסט דאך קינדער די מעשה פון פורים? אמאל, אין דעם ווייטן לאנד פרס, האבן די אידן געפירט א שטילן פרידלאכן לעבן. איז אבער געווען א רשע, המן, וואס האט די אידן פיינט געהאט. האט ער אויף זיי אנגערעדט ביים קעניג פון פרס, און דער קעניג האט אים דער-לויבט ארויסצוגעבן א באפעל, אז אין דעם 13טן טאג פון חודש אדר זאלן אלע אידן אויסגע'הרג'עט ווערן.

אין יענער צייט איז געווען די מלכה פון פרס א אידישע טאכטער. אבער קיינער האט דערפון ניט געוואוסט א חוץ איר פעטער מרדכי, וועלכער איז אליין אויך געווען א וויכטיקער מענש אין דעם קעניג-לאכן הויף.

שטיל און קלוג האט זי געארבעט. און אין א קורצער צייט האט זי באוויזן דעם קעניג, אז ניט די אידן זיינען די שונאים פון פרס נאר טאקע המן אליין. דער קע-ניג האט באשטראפט המנען מיטן טויט און יענער טאג, וואס האט געזאלט זיין א טאג פון צער איז געווארן א טאג פון פרייד א יום טוב, א שיינער, א פריילאכער.

פרייען זיך אלע אידן אין אלע צייטן, און איבער דער גאנצער וועלט. אפילו אין די לענדער וואו עס איז פאר אידן שלעכט וואו מען לאזט זיי ניט לערנען זייער שפראך, וואו עס איז פארבאטן די אידן צו אפהיטן א אידישן יום טוב אויף א אי-דישן שטייגער.

אויף א אידישן און פרייען אופן פרייען זיך פורים די אידן אין ארץ־ישראל. אין דער צייט פון יאר איז שוין דארטן פרי-לינג. גרעזעלאך און בלימעלאך שפראצן שוין. עס איז ווארים און ליכטיק. די קינ-דער אין די שולעס קאנען שוין גיין מיט די לערער אויף שפאצירן צו קלייבן בלימ-לאך און לערנען זיי. אין די קינדערגארטנס און אין די אינגערע קלאסן פון דער פאלקס שולע הויבט מען זיך אן גרייטן אויף פו-רים מיט וואכן פריער. מען גרייט זיך צום קינדער־קארניוואל. העלפן די לערער די קליינע מיידעלאך און אינגעלאך זיך אויפ-נייען קאסטיומען — געלע, רויטע, און בלויע; ראזעווע, גרינע און פורפורנע. די מלכות און מלכים מאכן זיך קרוינען פון גאלדענעם קארטאן. די המנ'ס גרייטן זיך אן בייזע מאסקעס מיט שווארצע הוטלען און אפילו בייטשן. די טאטעס און מאמעס גיבן די קינדער די פאר גראש (ניקעלס) אפילו ווען עס פעלט אויף וויכטיקערע זא-כען, ווייל וועד ווייל דאס רויבן ביים קינד דעם גרויסן פארגעניגן פון מארשירן מיט הונדערטער אנדערע קינדער פראנק און פריי אין די גאסן פון ארץ־ישראל.

און די דערוואקסענע זיינען גאר נישט הינ-טערשטעליק פון די קינדער. מען ברעכט דעם מח, ניט ווייניקער ווי די קינדער, אויסצוטראכטן יעדעס יאר נייע קאסטיו-מען, נייע קונצן. די קלייטן, די האטעלן און די רעסטאראנען פוצן זיך אויס פורים-דיק. אין די קאלאניעס גרייט מען זיך אויף א דאפלטן יום טוב. ערשטנס, דער איי-גענער היימישער פורים — הוליעט מען אפ א האלבן טאג. דערנאך ערשט שפאנט מען איין די פערד, מען מאסקירט אפילו זיי אויך. דאן פאקט מען די וואגנס וויפיל עס קאן נאר אריין קינדער, מענער און פרויען און מען פארט מיט רעש, געזאנג און פרייד אין שטאט אריין.

אפילו די אראבער גרייטן זיך צום פו-רים. זיי ווייסן, אז מען וויל פארזוכן דעם טעם פון אמת'ער פרייד דארף מען קומען צו "אל יאהוד". מאנכע פון זיי מאסקירן זיך אויך און הוליען מיט אלעמען גלייך.

א פורים אום פורים

עס איז באשערט געווען אידן צו פייערן א דאפלטן פורים, האט זיך זיי געמאכט א בלוט־בלבול אין טאג פון פורים.

דאס איז געווען אויפן גריכישן אינזל ראדאס.

די אידן אויף דעם דאזיקן אינזל האבן געפירט די זעלבע געשעפטן וואס די גרי-כען. אזוי ווי די גריכן האבן געוואלט פטור ווערן פון זייערע קאנקורענטן, די אידן, האבן זיי אמאל ארויסגעלאזט א קלאנג, אז די אידן האבן דערמארדעט א קריסט-לאך קינד.

דער גאווערנאר פון ראדאס האט ניט געמאכט קיין לאנגע שהיות און גלייך ארעסטירט עטלאכע אנגעזעענע אידן און זיי שרעקלאך געפייניקט.

דערוויל האט זיך דאס פארשוואונדענע קינד אפגעזוכט. ווען דער סולטאן, דער הערשער פון דעם לאנד, האט זיך דערפון דערוואוסט, האט ער גלייך אראפגעווארפן דעם גאווערנאר און האט ארויסגעגעבן די אידן אן אפיציעלן דאקומענט, אז דער בלוט־בילבול איז א פאלשער.

אזוי ווי די געשיכטע האט פאסירט דעם 14 אדר, ווען מען פייערט דעם ווירקלאכן פורים, פייערן די אידן פון ראדאס יעדן פורים דאפלט און גיבן צו ספעציעלע תפי-לות און לויב געזאנגען צו גאט פאר'ן אר-טיקן נס.

פורים צוליב א גע'שמד'טן שוחט

דעם 2טן טאג חשון פייערן די אידן פון טשיראן (אין פערסיע) א פורים, וואס האט הינטער זיך אן אינטערעסאנטע געשיכטע.

די געשיכטע ווערט דערציילט אין דער אידיש־פערסישער ליטעראטור פון 13טן יארהונדערט.

דער איד אבא אלכאסאן איז געווען אין טשיראן שוחט און קצב. איינמאל האט מען חושד געווען, אז ער פארקויפט אום ערב ראש השנה טרפה פלייש פאר כשר'ע.

דער חשד איז געווען אזא שטארקער, אז כאטש מען האט שוחט געהאלטן פאר א פרומען אידן, האט מען אבער געגלויבט אז דאס מאל האט ער געטאן א גרויסע עבירה, און דעריבער האט מען אים באַ-שטראפט דערמיט, וואס מען האט אים געמאכט פאר אוים שוחט און מען האט פארווערט צו קויפן ביי אים פלייש.

אז דער חשד איז ניט געווען קיין פאל-שער און אז דער שוחט איז טאקע געווען א צבועק, קאן מען זען דערפון, וואס באלד נאכדעם, ווי מען האט אים געמאכט אוים שוחט, האט ער זיך גע'שמד'ט און אנגע-הויבן פארפאלגן די אידן.

אזוי ווי די איינוואוינער זיינען געווען זייער פרומע מאכמעדאנער, און קיין גרע-סערע זינד, ווי צו לעסטערן זייער גלויבן איז ביי זיי ניט געווען, האט דער גע'-שמד'טער שוחט ארויסגעלאזט א קלאנג, אז די אידן האבן געשענדעט דעם מאכ-מעדאנישן גלויבן.

די מאכמעדאנישע באפעלקערונג איז גע-ווארן דערפון זייער אויפגערעגט. און די שטאט־פארשטייער האבן ארויסגעגעבן א גזרה: איינס פון די צוויי — אדער מען וועט אלע אידן אויסמארדן, אדער זיי זאלן איבערגיין צום מאכמעדאנישן גלויבן.

די אידישע באפעלקערונג האט אנגע-נומען די צווייטע גזרה און די אידן זיי-נען געווארן מאכמעדאנער.

דערוויל האט אלכאסאן, דער גע'שמד'-טער, אנגעהויבן באקומען געוויסנפיין. עס האט ניט לאנג געדויערט און ער איז פון קרענקעניש געשטארבן. אבער פאר'ן טויט האט ער גערופן די שטאטישע פארשטייער צו זיך און זיי געשוואוירן אויפ'ן טויטן-בעט, אז ער האט פריער אויסגעטראכט א ליגן אויף דער אידישער באפעלקערונג און אז זיי האבן גארניט געלעסטערט דעם מאכמעדאנישן גלויבן.

די שטאט־פארשטייער האבן דאן דער-לויבט די אידן צוריק צו ווערן אידן און פון דאן אן ווערט דער דאזיקער טאג גע-פייערט אלס פורים אין דעם ארט.

ווען די געשיכטע איז פארגעקומען, איז ניט פעסטגעשטעלט. אייניקע היסטאריקער זאגן, אז דאס האט פאסירט אין יאר 1795, און אנדערע זאגן, אז אין יאר 1820. גע-שען איז עס אויפ'ן א־נזל כיאס, און דער פורים ווערט גערופן "פורים־כיאס" אדער "פורים דע לא סיניארא" (פורים צוליב דער דאמע).

מיר וועלן דערציילן די געשיכטע לויט די היסטאריקער, וואס נעמען אן, אז דאס איז געשען אין יאר 1820, אין דער צייט, ווען די גריכן האבן רעוואלטירט קעגן טער-קיי. א אידישע פרוי האט דאן געוואוינט לעבן דער פעסטונג. זי האט אויפגעפ-שטעלט ביי זיך אן אויוון און געבאקן ברויט. איינמאל, נאכדעם, ווי זי האט אריינגערוקט די ברויט אין אויוון, האט זי אוועקגעשטעלט די ברענענדיקע לאפעטע לעבן א גראנאט. דער גראנאט האט זיך צעהיצט און האט אויפגעריסן. ווען דער שונא (די גריכן) האבן דערהערט פלוצלונג אן אויפרייס, האט ער געמיינט, אז עס הייבט זיך אן אן אטאקע. דער שונא איז דערצו ניט געווען צוגעגרייט און דאריבער האט ער זיך זייער דערשראקן און אנגע-הויבן אנטלויפן. ווען די באלאגערטע טער-קען, האבן דערזעען אז דער שונא אנט-לויפט האבן זיי אים אנגעהויבן נאכיאגן און פולשטענדיק באזיגט.

די אידישע פרוי, וואס האט געבראכט צו דעם דאזיקן זיג, האט באקומען אויס-צייכענונגען. צוליב איר האט מען אויך פארבעסערט די רעכט פון די אידן. און דער טאג פון דער באפרייאונג איז גע-פייערט געווארן פון די אידן ווי א פורים.

פאמיליען פורים׳ס

עס זיינען אויך פאראן א פולע פו-רים׳ס, וועלכע ווערן געפייערט נאר צווי-שען געוויסע פאמיליעס. דאס איז צוליב געשעענישן, וואס האבן פאסירט אמאל מיט זייערע אור־עלטערן. פון די פאמי-ליען פורים׳ס זיינען באוואוסט:

1) "דער פורים פון טעפיכער", וואס האט געטראפן מיט ר' חנוך אלטשול, דעם שמש פון פראג.

די געשיכטע איז פאלגנדיקע: אין יאר 1623 האט מען ביים פרינץ ליכטענשטיין צוגע'גנב'עט טעפיכער, וועלכע ער האט געבראכט פון דער שטאט דאמאסקוס (דמשק). דער פרינץ האט וועגן דער גנבה אויך געלאזט אויסרופן אין שול.

איינמאל איז געקומען דער איד יוסף טריין און געבראכט די טעפיכער צו אלט-שולן, וואס איז געווען שמש אין מייזעלס שול אין פראג, און אים געזאגט, אז ער האט דאס געקויפט ביי א סאלדאט. דער שמש האט די טעפיכער אוועקגעטראגן אין הויז פון פרינץ. אבער דער הויפמייסטער פרינץ רודאלף וואלדשטיין האט דורכאוים געוואלט וויסן, ווער עס איז געווען דער פארקויפער פון די טעפיכער. לויט די תקנות (געזעצן) פון דער אידישער קהלה דארף מען ניט מעלדן דעם נאמען פון פארקויפער, אויב ער קערט אום צוריק די גנבה. דער פריץ איז אבער באשטאנען אויף זיין פאדערונג, אז מען זאל אים זא-גן דעם נאמען. מען האט דעריבער דעם שמש אריינגעזעצט אין טורמע און בא-פוילן אים צומארגנס אויפצוהענגען.

די קהלה, פארשטייט זיך, איז דאן גע-ווען געצוואונגען איבערצוגעבן אין פריץ'ס הענט דעם פארקויפער, און ער איז אריינ-געזעצט געווארן אנשטאט דעם שמש. דא האט זיך אריינגעמישט א פראמינענטער קריסט און מען האט ביי דער קהלה גענר-מען 10,000 פראנק אויסקויפגעלט און בא-פרייט דעם ארעסטירטן איד.

אלטשול האט די געשיכטע פארשריבן אויף א מגילה און האט באפוילן זיינע קינדער צו פייערן דעם 22טן טאג אין חודש טבת, אלס פורים און צו לייענען די מגילה, וואס באשרייבט די דאזיקע לעגענ-דע.

—(::)—

ענטפערס

אהרן מארגאליס, וויניפעג.

דיין מעשה'לע, וואס האסט צוגעשיקט ווי דו שרייבסט, לעצטן זומער איז מן הסתם פארלוירן געגאנגען.

שרייב אן עפעס אנדערש.

חמשה עשר בשבט אין ארץ־ישראל האבן מיר געדרוקט.

יעקב באס, איסט קילדאניע.

דיין בריוו, ענטפער צו שרה'לע ליב-קינד, וואלטן מיר געדרוקט, ווייל אונז פרייט זייער, וואס ביי אייך איז דא א אידישע שול און איר האט וואו צו לערנען אידיש. דו שרייבסט אבער אזוי, אז עס קומט אוים ווי דו קריגסט זיך מיט איר.

שרה'לע האט מן הסתם געמאכט א טעות, אדער זי האט נישט געוואוסט פון אייער שול. דארף מען דאס איר דערקלע-רען, אבער נישט קריגן זיך. נאך א זאך פאר וואס מיר קאנען ניט דרוקן דיין בריוו איז, וואס ביי יעדן בריוו פון א קינד, גיבן מיר אויך אן די יארן פונם קינד, דו האסט אבער פארגעסן דאס צו טאן.

וואלסט געטאן גוט, ווען דו שיקסט אונז צו די יארן מיט אן אנדער בריוו אין וועל-כער דו זאלסט באשרייבן די שול, וועט מען דאן זען אז דו ביסט גערעכט.

יאנקעלע שטעלט אפ די באן

פון דער סעריע: "דאס אינגעלע יאנקעלע"

פון פ. זאלה

— 20 —

נאכט. די פענסטער זיינען שוין טונקל, ווי די נאכט וואלט זיי מיט שווארצע פאר-האנגלאך באצויגן. אבער יאנקעלע קאן נאך אלץ ניט אפרייסן זיינע אויגן פונם פענ-סטער. ער האט זייער ליב די באן. זי גע-פעלט אים זייער שטארק, און זי איז טאקע א וואונדערלאכע באשעפעניש, אט די באן: מען דארף צו איר ניט האבן קיין פערד, קיין בייטש און אויך ניט קיין בעל עגלה, וואס האט אבי עפעס א טבע צו שרייען און בייזערן זיך. מ'דארף אויך ניט מורא האבן פאר רעגן, דונערן און וועלף, ווי ער האט מורא געהאט בעת ער איז גע-פארן מיט א נאכט פריער פון דער היים מיט בערל בעל עגלה. די באן אבער פארט אליין. ס'איז ווארים און ליכטיק. ס'ברע-נען אין דער הויך עפעס אזעלכע שיינע קיילאכדיקע לעמפעלאך. ס'פארן מיט אמאל אזוי פיל מענשן. ס'איז פריילאך, א מחיה. מען זיצט ווי אין א שטוב און עס פארט זיך.

דערפאר איז טאקע יאנקעלע זייער צו-פרידן. ווען מען לאזט אים — טראכט יאנקעלע — וואלט ער שטענדיק געפארן. ס'פארדריסט אים נאר אויף די גרויסע מענשן, וואס ליגן אויסגעצויגן אויף די בענק, אנגעשפארט אויף די פעקלאך, שלא-פען און כראפען. ווי אזוי קאן מען דען שלאפן? ס'איז דאך א שאד די צייט. ס'קאנען נאך פארביילויפן אזויפיל סטאנ-ציעס, שטעטלאך און דערפלאך און מען זאל זיי ניט זען!

בלויז זיין מאמע שלאפט ניט. זי היט יאנקעלען. זי פרואווט אים איינריידן ער זאל זיך לעבן איר צושפארן שלאפן, ס'איז דאך שוין נאכט, פינסטער. אבער יאנקע-לען געפעלט גראד די נאכט בעסער ווי דער טאג: בייטאג האט מען אזעלכע שיינע פייערלאך ווי די פון דערווייטנס ניט גע-זעען. איצט זעען זיך פון דער ווייט און פון דער נאענט פייערלאך, ווי בלישטשענדי-קע שטערנדלאך.

אך, — טראכט יאנקעלע, — ווען ער וואלט געקאנט וואלט ער איצט א בעלן געווען צו לויפן צו אט יענעם שטיבעלע מיט די ליכטיקע פענסטערלאך, וואו מענ-שען זיצן ביי די טישן און עסן מסתמא וועטשערע. דארטן מוזן אויך אודאי זיין אזעלכע אינגעלאך און מיידעלאך ווי ער. ווייסן זיי כאטש, אז דא, מיט דער באן פארט א אינגעלע צו זיין טאטן אין אמע-ריקע? אט דאס ווילט זיך יאנקעלען שטארק וויסן. וויל זיך אבער איצט די באן גאר ניט אפשטעלן. זי לויפט, זי יאגט זיך, ווי בערל בעל עגלה וואלט זי מיט א בייטש געטריבן.

נאכט. ס'איז שוין טאקע שפעט. אלץ ארום איז שטיל. די מענשן שלאפן גאנץ געשמאק. יאנקעלעס מאמע דרעמלט שוין אויך. די באן האט זי שוין אויך איינגע-וויגט אין שלאף. יאנקעלע ליגט שוין אויך אויסגעצויגן אויף דער באנק, דעם קאפ אנגעשפארט אויף דער מאמעס שויס. זיין מאמע איז זיכער, אז איר אינגעלע שלאפט שוין אויך. אבער דעם אינגעלע יאנקעלע נעמט גאר קיין שלאף ניט. עפעס טראכט זיך אזויפיל, אז מען קאן גאר ניט איינ-שלאפן. אין קאפ איז א גאנצער ווינט-מיל, וואו ס'מאלן זיך זיינע געדאנקען איי-נער נאכ'ן אנדערן: אט זעט ער דעם זיי-דען, דאס ציגעלע, זיינע חברים, די היים, דעם טייך. אויך דאס גאנצע שטעטל מיט די מענשן און בערל בעל עגלה מיט'ן בייטש אין דער מיטן. פלוצלונג גיט די באן א פייף, דערמאנט ער זיך וואו ער איז, און וואס ער האט היינט געזען אויף דער באן. הייבט ער שוין אן צו טראכטן פון דער באן; פונם קאנדוקטאר מיט די מעשענע קנעפ און לאנגע וואנצעס און פון דעם שייגעצל, דעם פאסטוכל, וואס ער האט אין פעלד געזען. ס'שלאפט זיך אים ניט. ס'איז שטיל ארום.

ליגט יאנקעלע מיט אפענע אויגן און קוקט צו דער סטעליע פון וואנען עס בלישטשעט אראפ א קליין נאכט לעמפל, און א פליג זשומעט, טאנצט און דרייט זיך ארום דעם פייערל. איז יאנקעלע צופרידן, וואס כאטש נאך א באשעפעניש, א פליג, שלאפט אויך ניט. ס'איז אים היימלאכער מיט דער פליג און מיט איר זשומען.

דערוויל דערזעט יאנקעלע ווי פון דער הייך, לעבן וועגטל, הענגט עפעס אראפ אזא מין דראט, און צום דראט איז צוגע-בונדן א טאוועלע מיט א שנורל. ווערט יאנקעלע נייגעריק: וואס קאן עס זיין פאר א טאוועלע מיט רויטע אותיות, וואס באמ-בעלט זיך דארט אויפ'ן ד[illegible] אים ארום א חשק עס אנצו[illegible] טאפן מיט די איינגענע ה[illegible] דארף מען עס? — טראכ[illegible] אפשר האט עס אימעצער [illegible] און פארגעסן עס אראפצונ[illegible] א קוק טאן, בלויז א קוק ט[illegible] באשליסט יאנקעלע. ער ה[illegible] און גייט אויף. שטעלט זיך [illegible] שטרעקט אויס די האנט [illegible] ער דערלאנגט דאס טאוועל[illegible] אוים נאך מערער, שטעלט [illegible] שפיץ פינגער, כאפט אן [illegible] טאפט עס מיט די פינגער, [illegible] און אהער, פרואווט עס א[illegible] זיך, שפרינגט דאס טאוועל[illegible] ס'וואלט זיך מיט אים גע[illegible] זאגט: נו, יאנקעלע, ווער [illegible] פרואווט יאנקעלע נאך אמא[illegible] טאוועלע. האלט עס פעס[illegible] הענט, הענגט זיך אן אוי[illegible] שוין מער ניט קאנען זיך [illegible] אים: ער טוט א שטארקן [illegible] צו זיך פאר'ן שטריקל מ[illegible] האט אים דער דראט צו[illegible]

שטוים געגעבן. יאנקעלע איז א פאל גע-טאן אויף דער ערד, און אין דער מינוט האט זיך די באן געגעבן א האסטיקן שטעל אפ . . .

די מאמע האט זיך אויפגעכאפט פון שלאף. דערזען איר יאנקעלען ליגן א ווייר-נעדיקן אויף דער ערד, האט זי אים א כאפ געטאן אין די הענט, און אים צו-געטוליעט צו זיך, אים גענלעט ער זאל ניט וויינען.

ס'איז באלד געווארן זייער א גרויסער טומל אויף דער באן. די מענשן האלב פארשלאפענע מיט בלאסע פנים'ער, האבן זיך געכאפט פאר זייערע פעקלאך, גרייט געווען צו לויפן ערגעץ וואוהין די אויגן וועלן טראגן.

ס'זיינען זיך באלד צונויפגעלאפן די קאנדוקטארן צעטראגענע און צעשראקענע, האבן אנגעהויבן נישטערן, זוכן, ווער און פארוואס האט מען עס פלוצלונג אין מיטן דער נאכט אין שווארצן וואלד אפגעשטעלט די באן? אבער קיינער האט ניט געוואוסט וואס דא איז אזוינס געשען.

בלויז דאס אינגעלע יאנקעלע האט פאר-שטאנען, אז ער האט געמוזט אפשטעלן די באן. ער האט שוין אפילו חרטה געהאט וואס ער האט זיך געפארקעט ביים דראט און געצויגן ביים טאוועלע, ס'איז שוין אבער געווען פארפאלן. מען טאר אבער ניט דערציילן, ס'מוז זיין שא שטיל, ווייל אויב דער קאנדוקטאר מיט די מעשענע קנעפ זאל זיך חלילה דערוויסן וועט ער נאך באשטראפן.

ווען די מענשן האבן זיך דערוואוסט, אז קיין זאך איז ניט געשעען, קיין אומגליק האט ניט געטראפן און קיין גזלנים פון וואלד זיינען אויך ניט באפאלן די באן, האבן זיי זיך באראוויקט. זיי האבן צוריק אוועקגעלייגט זייערע פעקלאך אויף די פא-ליצעס און זיך געזעצט אויף זייערע ער-טער.

די באן האט ארויסגעלאזן א שטארקערן בייזן פייף און איז ווידער פארשוואונדן צווישן פינסטערן וואלד און פעלד.

אויף מארגן האט שוין יאנקעלע מורא געהאט אפילו אראפצושטעלן א פוס אויפ'ן דיל — ער זאל חלילה ווידער ניט אפ-שטעלן די באן. שטיל ווי א קאטינקע איז ער שוין געזעסן די גאנצע צייט לעבן דער מאמען ביז ער איז אריינגעפארן אין דער גרויסער שטאט, ווארשע, וואס ליגט אויפ'ן וועג צו זיין טאטנס אמעריקע.

פעברואר, 1931.

—(::)—

שאראדע נומער 19

מיין ערשט איז אין פרץ, ניט אין תירוץ,
מיין צווייט איז אין רייז, ניט אין שפייז,
מיין דריט איז אין קורץ, אויך אין שטורץ,
מיין פערט איז אין הירש, ניט אין נוטס,
מיין פינפט איז אין יאג, ניט אין שלאג,
מיין זעקסט איז אין רעדנער, ניט אין טאג,
מיין זיבעט איז אין שרייבער ניט אין קלאג
מיין אכט איז אין בארג, ניט אין זארג,
מיין ניינט איז אין אייל, אויך אין וויל,
מיין צענט איז אין שטיין, אויך אין ביין.

צוגעשיקט דורך לעבל ספרינגמאן
11 יאר. אידנ. סאסק.

דער ענטפער אויף דער שאראדע נומער 17 איז "קאברין".

ריכטיקע ענטפערס אויף דער שאראדע נו. 15 (יהואש) האבן צוגעשיקט די קינ-דער: מיכלע פרייזיס, עליק ספרינגמאן, חיים שמואל סעגלמאן.

שפריכווערטער

17. פאר שווייגן קומט אמאל מער שכר ווי פאר ריידן.
18. הער און זע, קוק און שווייג.
19. אן אמת מעג מען זאגן אויף אן איי-גענעם טאטן.
20. ווייניקער א ווארט, אבי דעם אמת.

רעטענישן

81. פון דער ערד גייט עס ארוים, אין דער ערד גייט עס אריין.
82. אליין בין איך ארים און דעם צוויי-טען מאך איך רייך.
83. אזוי לאנג ווי איך נעם ניט קיין טרונק, קאן איך ניט ריידן.
84. קאכט פיש און פארזוכט. וואס פעלט?
85. אלץ גייט אין דעם אריין. וואס איז דאס?

די ענטפערס אויף די רעטענישן פון פרייטאג, דעם 17טן פעברואר זיינען:

נו. 71 — א זייגער; נו. 72 — א זיי-גער; נו. 73 — אן עמער; נו. 74 — א בע-זים; נו. 75 — א סאמאוואר.

ענטפערס אויף פריערדיקע רעטענישן האבן צוגעשיקט די קינדער: עליק ספרינג-מאן, (עטלאכע ריכטיק) מיכלע פרייזיס (אלע ריכטיק).

וויצן

ער דארף ניט וויסן

א שרייבער האט געהאט א שלעכטע האנטשריפט. אמאל האט מען אים געבעטן ער זאל זאגן וואס ער האט געשריבן אין זיינע בריוו. אבער ער אליין האט די בריוו אויך ניט געקאנט דורכלייענען. האט ער געזאגט: "צו וואס דארף איך וויסן, וואס איך האב געשריבן אין מיינע בריוו? דאס דארף דאך וויסן יענער, צו וועמען איך האב געשריבן.

פון "גרינע ביימעלאך".

צו פיל זויערקייט

א סך מענשן, צוויי שטונדן נאכן עסן, ליידן פון אומפארדייאונג ווי זיי רופן דאס. דאס איז געוויינלאך אן איבער-פלוס פון זויערקייט. קארעגירט עס מיט אלקאלאי. דער בעסטער מיטל, דער שנעלער, ניט־שעדלאכער און עפישענט מיטל, איז פיליפס' מילק אף מאגנעזיא. עס איז פארבליבן פאר 50 יאר דער סטאנדארד מיט דאקטוירים. איין פולע לעפל אין וואסער נעטראליזירט א סך מאל איר פארנעם אין מאגן זויערקיי-טען, און מאמענטאל. די סימפטאמען, אזעלכע ווי קאפווייטיקן, געז, האריץ-ברענונג און א. וו. וועלן פארשווינדן אין פינף מינוט.

איר וועט קיינמאל ניט נוצן קיין גראבע מעטאדן ווען איר ווייסט די דא-זיקע בעסערע מעטאדע. און איר וועט קיינמאל ניט ליידן פון איבערפלוס זויערקייט ווען איר וועט אויספרובירן די דאזיקע לייכטע הילף. פליז טוט דאס — פאר אייער־אייגענער טובה — איצט.

זייט זיכער צו קויפן די עכטע, צו-געשריבן פון דאקטוירים פאר צושטאנ-דען וואס קומען פון איבערפלוס פון זויערקייט. דאס איז שטענדיק א פלי-סיקייט; דאס קאן ניט געמאכט ווערן אין דער פארמע פון טאבלעטס. גיט אכטונג אויפן נאמען פיליפס' און אויפן ווארט ע כ ט ע אין רויט.

געמאכט אין קאנאדע.

פארכיטן איין ברידער פאר צווייטן און אים אריינגעזעצט אין טורמע

פון ווילנע שרייבט מען וועגן אזא מאד-נעם פאל, פאר וועלכן אן אומשולדיקער איד האט טייער באצאלט:

אין ווילנע איז באפרייט געווארן פון ארעסט דער אידישער סוחר חיים ג., וועלכער איז אפגעזעסן אנדערהאלבן וואכן צייט צוליב א פאטאלן טעות.

חיים האט גערעכנט איינגיכן אוועקפארן קיין ארגענטינע און זיך דארט באזעצט אויף שטענדיק. פאר דער רייזע האט ער באשלאסן זיך צו געזעגענען מיט זיין ליבן ברודער אברהם, וועלכער וואוינט אין קאונע. צו דעם צוועק איז חיים אריבער אומלעגאל די גרעניץ. נאך דער ליבהאר-ציקער געזעגעניש האט זיך זיים צוריקגע-קערט מיט'ן זעלביקן וועג.

אריבערגייענדיק אויף דער פוילישער טעריטאריע איז ער פארהאלטן געווארן פון פוילישע זעלנער און מ'האט באלד אויפ'ן ארט צונויפגעשטעלט א פראטאקאל אין וועלכן עס האט זיך אריינגעכאפט א פא-טאלער טעות.

מ'האט, נעמלאך, אזוי געשריבן: דער ליטווישער איינוואוינער, אברהם ג., איז אריבער אומלעגאל די גרעניץ. וועלנדיק זיך טרעפן אין ווילנע מיט זיין ברודער חיים און א. וו.

דער פארהאלטענער סוחר איז געווען טויט צעשראקן, האט זיך ניט אריינגעמירט און אונטערגעשריבן דעם פראטאקאל. די זעלנער האבן אים אפגעפירט קיין ווילנע אין דעם צענטראל ארעסט.

[illegible]

ער הייסט . . . אברהם ג. און וואוינט אין ליטע.

אין לעצטן מאמענט האט זיך דעם סוחר איינגעגעבן מיטצוטיילן זיינע ווילנער בא-קאנטע און פריינט וואו ער געפינט זיך, און אז מ'וויל אים ארויסשיקן אלס פרעמ-דען ביירגער.

מיט דעם האבן זיך באלד פאראינטע-רעסירט עטלאכע פון זיינע פריינט, און בעת די אינטערווענצן ביים סטאראסטע איז געלונגען אויפצוקלערן דעם פאטאלן טעות אין פראטאקאל.

דער יונגערמאן איז באלד נאכדעם בא-פרייט געווארן.

PHONE 87 647

Relianc e Ink

100 פראצענט קענעדיען
די טינט וועלכע איר קענט
זיך פארלאזן.

זעט אונזערע נייע ספרינג סחורות
א גרויסער אויסוואל פון וואס אויסקלייבן
Dominion Furniture Co., Limited
499 NOTRE DAME AVENUE
PHONES: 86 195 — 87 873

אנאנסמענט
דר. דושארדזש ה. שפירא
ווינשט צו אנאנסירן אז ער ספעציאליזירט זיך אין קינדער קראנקהייטן
און אז ער האט [illegible] אפיס אין
604 באיד בילדינג — אפיס טעלעפאן 22 446
רעז. 51 801

פורים צו דער סעודה
זאלט איר באשיינען אייער טיש מיט
קוילעטשן
געבאקן אין דער
וואָרקינגמענס בעקערי
[illegible]
מיר פארזיכערן אייך פולשטענדיקע צופרידנהייט
עסט וואָרקינגמענס ברויט און זייט געזונט
WORKINGMEN'S BAKERY LTD.
312 STELLA AVE., PHONE 52 910 WINNIPEG, MAN.
ס. ראבזמן, מענעדזשער

קעז
אין איר פיינסטער און סאמע איינלאדנדיקער פארמע
CARILLON CHEESE COMPANY, OTTAWA, CANADA